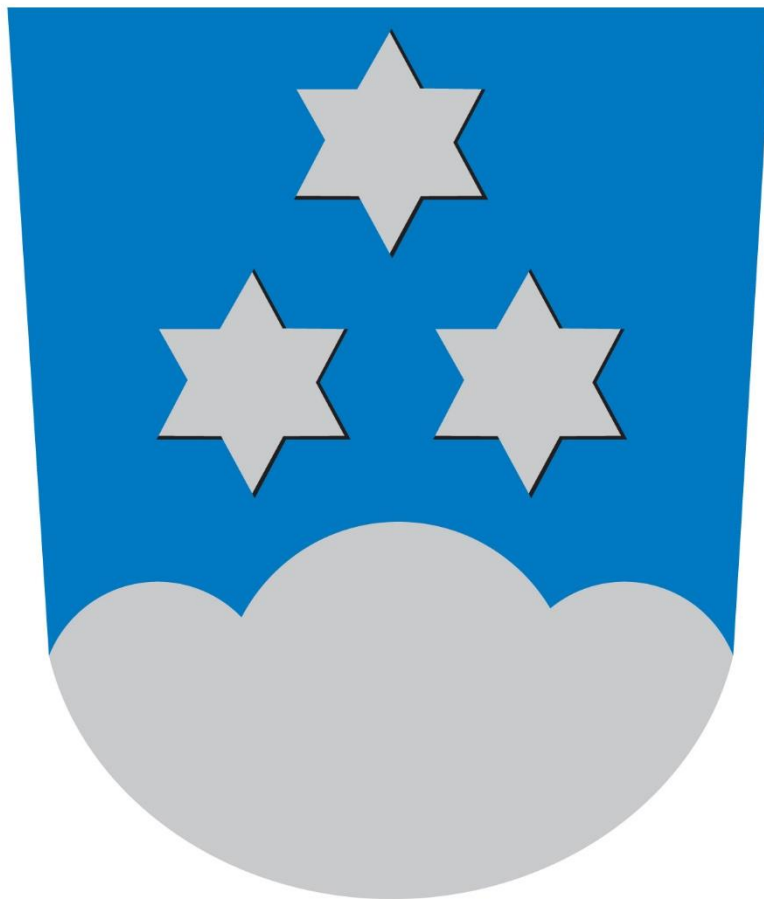

PELLON KUNNAN KOTOUTTAMISOHJELMA VUOSILLE 2022–2026

SISÄLLYS:

1. JOHDANTO	3
2 YLEISTÄ KOTOUTTAMISESTA	5
2.01 Keskeiset käsitteet	5
2.02 Kotoutuminen on prosessi	8
2.03 Paikallisen alueen huomioiminen kotouttamisessa	9
3 PELLON KOTOUTTAMISOHJELMAAN LIITTYVÄT STRATEGIAT JA OHJELMAT	12
4. PELLON TAUSTATILANNE KOTOUTTAMISTYÖLLE	13
4.01 Pellon kuntastrategia	13
4.02 Alueellinen kotouttamisen tarve	14
5. KOTOUTTAMISTYÖ PELLON KUNNASSA	16
5.01 Kotouttamiskoordinaattori	16
5.02 Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma	17
5.03 Tulkkaus- ja käännöspalvelut	18
5.04 Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	18
5.05 Varhaiskasvatuspalvelut	20
5.06 Esi- ja perusopetus	21
5.07 Perusopetukseen valmistava opetus	22
5.08 Lukiokoulutus	23
5.09 Meän Opisto	24
5.10 Kirjasto	25
5.11 Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	25
5.12 Nuoriso- ja liikuntapalvelut	26
5.13 Asuminen	27
5.14 Tekniset palvelut	27
5.15 Työllisyyspalvelut	27
6. KUNNAN ULKOPUOLISET PALVELUT	29
6.01 TE-palvelut	29
6.02 Kela ja sosiaaliturva	29
6.03 Seurakunnat	30
6.04 Lapin poliisilaitos	31
6.05 Järjestöt	32
7. KOTOUTTAMISTYÖN SEURANTA	35
8. VALTION KORVAUKSET KUNNILLE	35
9. YHTEENVETO	37

1. JOHDANTO

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on kotoutumislain (Laki kotouttamisen edistämisestä 30.12.2010/1386) mukaan laadittava kotouttamisohjelma. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kuntalain mukaisesti myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kotouttamisohjelma on keskeinen väline, jolla voidaan vaikuttaa kotoutumisen edistämisen sisältöön. Ohjelmassa on otettava huomioon kaikki kunnan alueella asuvat maahanmuuttaneet oleskelun perusteesta riippumatta. Kotouttamisohjelma voidaan laatia kuntakohtaisena tai seudullisena.

Kunta vastaa kotouttamisohjelman tekemisestä ja yhteistyön käynnistämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus), TE-toimiston, Kansaneläkelaitoksen (Kela) ja muiden kunnan alueella toimivien viranomaisten on osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Paikalliset maahanmuuttaja-, kansalais-, työntekijä- ja työnantajajärjestöt sekä uskonnolliset yhteisöt voivat osallistua kotouttamisohjelman laadintaan, toteutukseen ja seurantaan.

Kunnan vastuulla on kutsua muut kotouttamisen kannalta keskeiset paikallistahot mukaan ohjelman laadintaan ja sen toimeenpanon seurantaan. Kunnan tulisi lisätä erityisesti sen alueella asuvien maahanmuuttaneiden ja järjestöjen osallisuutta ohjelman laadinnassa.

Kunnan kotouttamisohjelma voi kotoutumislain mukaan sisältää seuraavia asiakokonaisuuksia:

- selvitys siitä, miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun ja seurantaan,
- suunnitelma siitä, miten kunnan yleiset palvelut järjestetään maahanmuuttaneille soveltuvina ja miten kotoutumista edistävät toimenpiteet järjestetään,
- tieto siitä, kuka vastaa kunnassa kotoutumisen edistämisen yhteensovittamisesta ja eri toimenpiteistä, suunnitelma lasten ja nuorten kotoutumisen sekä sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä,
- suunnitelma työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä,
- monivuotinen suunnitelma pakolaisten kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä,
- suunnitelma hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä,
- suunnitelma kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä.

Kunnan kotouttamisohjelmassa voidaan lisäksi määritellä kunnan ja kansalaisyhteiskunnan väliset yhteistyömuodot.

Edellä mainittu luettelo ei ole kuitenkaan tyhjentävä. Kunta voi sisällyttää ohjelmaan muitakin suunnitelmia, toimenpiteitä ja määrittelyjä paikallisen kotoutumisen edistämiseksi.

Kotouttamislain nojalla kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla.

Kunnan on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille tässä laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaamisen kehittamisestä kotouttamisessa.

Maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteitä ja palveluja voidaan järjestää myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Tämän kotouttamisohjelman laatimiseen ovat osallistuneet:

Eeva-Maria Pudas, kehitys- ja työllisyyskoordinaattori

Katja Huttunen, kotouttamiskoordinaattori

Aku-Petteri Luiro, sivistysjohtaja

2 YLEISTÄ KOTOUTTAMISESTA

2.01 Keskeiset käsitteet

Puhuttaessa kotouttamisohjelmasta on hyvä selventää peruskäsitteet, jotka liittyvät maahanmuuttoon ja kotoutumiseen. Kotouttamistoiminnan tavoitteena on integroida ulkomaalaistaustainen henkilö osaksi suomalaista yhteiskuntaa siten, että hänen oma kulttuurinsa ja kielensä säilyvät.

Maahanmuuttaja

Yleiskäsite henkilölle, joka on muuttanut maasta toiseen. Käsitteellä viitataan yleensä henkilöihin, jotka ovat syntyneet ulkomailla. Sekä maahanmuuttaja-että ulkomaalaistaustainen -käsitteillä viitataan kaikkiin eri perustein Suomeen muuttaneisiin henkilöihin. Perusteita ovat esimerkiksi perhesyyt, työ, opiskelu tai lähtömaan tilanteesta johtuva pakolaisuus.

Erityistoimenpiteitä vaativa maahanmuuttaja

Henkilö, jolla tarve tehostettuihin kotouttamistoimenpiteisiin vamman, sairauden, alentuneen toimintakyvyn, perhetilanteen, iän, luku-/kirjoitustaidottomuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi. Tarve pystyttävä perustelemaan.

Pakolainen

Ulkomaalainen, jolla on perustellusti aihetta pelätä joutuvansa vainotuksi alkuperän, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka UNHCR katsoo olevan pakolainen.

Kiintiöpakolainen

Henkilö, jonka YK:n pakolaisasiain päävaltuutettu UNHCR on katsonut pakolaiseksi tai muu kansainvälisen suojelun tarpeessa oleva Suomeen toisesta maasta uudelleen sijoitusta varten tuleva henkilö. Kiintiö perustuu eduskunnan päätökseen valtion talousarvion yhteydessä.

Turvapaikanhakija

Henkilö, joka hakee kansainvälisen suojelun tarpeeseen perustuvaa oleskelulupaa (turvapaikkaa) vierasta valtiosta.

Ulkosuomalainen

Ulkosuomalainen on Suomen ulkopuolella asuva Suomen kansalainen tai suomalaista syntyperää oleva henkilö.

Paluumuuttaja

Henkilöt, joilla on suomalaiset sukujuuret tai muuten läheinen yhteys Suomeen voivat tietyin edellytyksin

saada oleskeluluvan Suomeen: entiset Suomen kansalaiset ja henkilöt, jotka ovat syntyperäisten Suomen kansalaisten jälkeläisiä sekä inkerinsuomalaiset.

Kotouttaminen

Viranomaistoimenpiteet, joilla yksilön kotoutumista edistetään hyvinvoinnin, terveyden, koulutuksen ja työllisyyden lisäämisen keinoin.

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelman laaditaan yhdessä TE-toimiston tai kunnan viranomaisen kanssa. Siinä sovitetaan palveluista, joita maahanmuuttaja tarvitsee kotoutumisen ja työllistymisen tueksi. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia mm. osallistumisesta kotoutumiskoulutukseen, suomen tai ruotsin kielen koulutukseen, muuhun koulutukseen, työelämävalmiuksia edistävään valmennukseen tai työkokeiluun.

Kotoutuminen

Kaksisuuntainen prosessi, jonka tavoitteena on, että maahanmuuttaja kokee olevansa yhteiskunnan täysivaltainen jäsen. Kotoutumisprosessissa tavoitellaan uudessa kotimaassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksumista, jotta maahanmuuttajalla on mahdollisuuksia osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan ja muun muassa työllistyä.

Kotoutumistuki

Kotoutumistukea ei enää makseta 1.1.2015 jälkeen, vaan se on muuttunut saman suuruiseksi työmarkkinatueksi.

Työmarkkinatuki edellyttää muun muassa rekisteröitymistä työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistossa. Jos asiakas on jo ilmoittautunut työnhakijaksi, hänen tulee pitää työnhaku voimassa ja ilmoittaa työttömyyspäivät Kelaan, kuten kotoutumistuessakin.

Tilapäinen suojelu Ukrainasta paenneille

Tilapäinen suojelu on tarkoitettu Ukrainasta sotaa pakeneville henkilöille. Tilapäisen suojelun tarkoituksena on, että heille voidaan tarjota nopeasti väliaikaista suojelua.

Tilapäistä suojelua voidaan myöntää vain

- Ukrainan kansalaisille, jotka eivät voi palata takaisin Ukrainaan Venäjän hyökkäyksen takia.
- Euroopan unionin ja Schengen-sopimuksen ulkopuolisten maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille, jotka ovat oleskelleet Ukrainassa laillisesti ja

joiden paluu lähtömaahan turvallisesti ja pysyvästi ei ole mahdollista.

- Ukrainalaisten ja Ukrainassa kansainvälistä suojelua tai vastaavaa kansallista suojelua saaneiden perheenjäsenille, jos perheside on muodostettu Ukrainassa ennen 24.2.2022.

Oleskelulupa

Suomeen EU-maiden ulkopuolelta yli 90 päiväksi tulevan henkilön on haettava oleskelulupaa. Työntekoa varten oleskelulupaa saatetaan tarvita myös alle 90 päivän ajalle. Oleskelulupaa haetaan maahanmuuttovirastolta.

Pysyvä oleskelulupa

Pysyvä oleskelulupa on voimassa toistaiseksi eli sen voimassaoloaikaa ei ole rajoitettu. Pysyvän oleskeluluvan voi saada, kun henkilö on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti neljä vuotta jatkuvalla oleskeluluvalla ja jatkuvan oleskeluluvan myöntämisen edellytykset ovat edelleen olemassa.

Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnotaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Syrjintä

Syrjintä tarkoittaa henkilön epäoikeudenmukaista kohtelua yhden tai useamman henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella.

Rasismi

Rasismi tarkoittaa oletetun ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi etnisen alkuperän, ihonvärin, kansalaisuuden, kulttuurin, äidinkielen tai uskonnon perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Rasismiin usein kuuluu se, että omaa ryhmää pidetään parempana kuin toisten ryhmiä. Rasismi aiheuttaa eriarvoistumista ja vahingoittaa sen kohteiden lisäksi koko yhteiskuntaa. Rasismia käytetään vallan välineenä.

Rodullistaminen

Rodullistamisella tarkoitetaan niitä oletuksia, stereotyyppioita ja ennakkoluuloja, joita ihmisiin liitetään todellisten tai kuviteltujen fyysisten ominaisuuksien kuten ihonvärin vuoksi.

Kulttuurisensitiivisyys

Kyky tavoittaa ja ymmärtää eri kulttuurisesta ja etnisestä taustasta tulevien kokemusmaailmaa sekä mahdollisuus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi eri kulttuuriympäristössä.

Monikulttuurinen väestö

Kattokäsite, jolla tarkoitetaan ihmisiä, joilla on eri etninen tausta tai muu kuin suomalainen syntyperä. Tarkasteltavina olevien ryhmien erityiskysymykset eivät ole yksinomaan heidän kulttuuriin erityispiirteisiinsä liittyviä, kuten sana monikulttuurinen saat- taan antaa ymmärtää, vaan voivat liittyä muun muassa heidän puutteellisiin resursseihinsa, lähtö- maassa koettuun vainoon tai kantaväestön taholta koettuun syrjintään.

Osaamisen tunnistaminen

Osaamisen tunnistaminen tarkoittaa sitä, että opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen selvitetään. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella, joita voivat olla esimerkiksi tutkintotodistukset, työtodistukset, osaamiskartoitukset, haastattelut tai muut menetelmät.

Osaamisen tunnustaminen

Opiskelijan jo osoittamaa osaamista, joka vastaa suoritettavassa tutkinnossa edellytettyä osaamista tai ammattitaitoa, voidaan tunnustaa suoraan suoritettavaan tutkintoon (sisällyttäminen). Muissa tapauksissa arvioijat arvioivat osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta. Osaamisen vastaavuutta ja ajantasaisuutta voidaan arvioida opiskelijan toimittamista asiakirjoista ja muista selvityksistä. Apuna voi käyttää esimerkiksi haastatteluja ja portfolioita. Koulutuksen järjestäjä päättää osaamisen vastaavuuden ja ajantasaisuuden varmistamisen menettelytavoista.

2.02 Kotoutuminen on prosessi

Kotoutumislain mukaisesti ihmisen palvelutarpeita arvioidaan kokonaisuutena. Sosiaali- ja terveyspalveluiden rinnalla toimivat Kela sekä koulutus-, työllistämis-, asumis-, kulttuuri-, liikunta-, perhe- ja nuorisopalvelut. Suuremmissa kunnissa pakolaisten palvelut on usein järjestetty keskitettyinä palveluina, jolloin ne mahdollistavat neuvonnan, ohjauksen ja sosiaalityön antamisen asiakkaalle samasta toimipisteestä. Pienten kuntien haasteena puolestaan ovat helposti palveluiden pirstoutuminen monelle eri toimijalle ja palveluiden saatavuuteen liittyvät ongelmat. Toisaalta pieni yhteisö ja viranhaltijoiden monialainen osaaminen ovat Pellon kaltaisten pienten kuntien vahvuus myös kotouttamisen näkökulmasta.

Kotoutumisen suunnittelussa huomioidaan henkilön, kielitaito, ammatillinen osaaminen, koulustausta ja henkilökohtaiset tavoitteet. Lisäksi huomioidaan tausta, yksilöllinen tilanne ja erityiset palvelutarpeet ja niiden muutokset kesken kotoutumisprosessin. Tärkeää on myös tukea ihmisen omaa aktiivisuutta.

Kotoutuminen on pitkä prosessi joka alkaa turvapaikanhakijoilla jo turvapaikanhakuvaiheessa. Kotoutuminen voi yksilöstä riippuen kestää vuosia. Oleskelulupapäätöksen saanut voi joutua odottamaan kuntapaikkaa vastaanottokeskuksessa jopa kuukausia. Kiintiöpakolaiset odottavat Suomeen pääsyä pakolaisleirillä. Pitkä odotus hidastaa kotoutumista ja voi heikentää ihmisen psyykkistä voimaa.

Kotoutujien mielenterveyttä heikentävät pitkälti samat tekijät kuin pääväestönkin mielenterveyttä. Näiden lisäksi kotoutumiseen liittyy pakolaisilla usein raskaitakin haasteita. Kotoutumisprosessiin kuuluu monenlaisia, keskenään ristiriitaisiakin psyykkisiä prosesseja, esimerkiksi erilaisia tunteita kiitollisuudesta ja tyyneydestä koti-ikävään ja pelkoon. Kotoutuminen vaatii muutosta ja sopeutumista uuteen tilanteeseen sekä maahan muuttaneelta ihmiseltä, että hänet vastaan ottavalta yhteisöltä sekä yhteiskunnalta.

Sopeutumista uuteen maahan voidaan kuvata prosessina, jossa on kolme vaihetta:

- Saapumisvaiheessa ihmisen elämän ulkoiset olosuhteet muuttuvat: koti, ystävät, maisemat ja kieli. Tämä voi herättää pelon, vierauden, hämmennyksen ja avuttomuuden tunteita.
- Kohtaamisvaiheessa havainnoidaan uuden maan olosuhteita ja verrataan niitä kotimaahan.
- Taakse katsomisen vaiheessa ihminen pystyy yhdistämään uuden ja vanhan kulttuurin piirteet itselleen sopivaan muotoon.

On mahdollista, että ihminen voi näennäisesti hyvin turvapaikkaprosessin ajan, mutta muuton seurauksista, kuten yksinäisyydestä ja kotimaahan paluun ajatuksesta luopumisesta saattaa seurata myöhemmin psyykkisiä oireita.

Sopeutuminen voi olla vaikeaa myös, jos entisen kotimaan tapahtumat ja sinne mahdollisesti jäänyt perhe ovat jatkuvasti mielessä. Lisäksi uudessa kotimaassa tarvittavien taitojen opettelu voi aiheuttaa stressiä.

Pakolaistaustainen ihminen voi kokea yksin elämisen vaikeana, jos hänellä ei ole sosiaalisia kontakteja joihin kiinnittyä. On myös tärkeää huomioida, että nuoret perheettömät aikuiset vasta opettelevat selviytymään arjestaan, jolloin raha-asioista, ruoanlaitosta ja kotiaskareista huolehtiminen yksinään voi tuntua raskaalta. (THL, Kotoutuminen, muokattu 11.8.2021)

2.03 Paikallisen alueen huomioiminen kotouttamisessa

Yleensä maahanmuuttoliike on suuntautunut kaupunkialueille vilkkaampana kuin maaseudulle. Niinpä maaseudulla maahanmuuttajat muodostavat selvästi pienemmän, mutta mahdollisesti selvemmin muusta väestöstä erottuvan, väestönosan kuin kaupunkialueilla. Siihen, miten maaseutu koetaan elin- ja toimintaympäristönä vaikuttavat maahanmuuttajan oma tausta, mutta myös paikalliset fyysiset, sosiaaliset ja kulttuurilliset tekijät.

Kunnalliset palvelut organisoidaan Suomessa todennäköisesti eri tavalla kuin mihin maahanmuuttaja on kotimaassaan tottunut. Asiassa on Suomessakin paljon kuntakohtaisia ja alueellisia eroja. Pellossa maantieteelliset välimatkat ovat pitkiä, väkiluku on pieni suhteutettuna kunnan pinta-alaan ja asukastiheys pieni. Aluetta hallitsevat metsä-, joki- ja järvimaisemat. Palvelut on keskitetty tiiviisti kuntakeskuksen ympärille, mutta toimintoja löytyy monesta eri toimipisteestä.

Kulttuurisesti Pellossa kaksikielinen tornionjokilaaksolaisuus on vahvasti esillä jokapäiväisessä elämässä. Vieraanvaraisuus ja lämminhenkinen suhtautuminen ulkopuolelta tuleviin ovat omiaan edistämään maahanmuuttajan kotoutumista uudelle alueelle ja luomaan sosiaalisia suhteita paikalliseen väestöön. On kuitenkin mahdollista, että maahanmuuttaja saattaa havaita, että suomalaiset ovat hiljaisia ja hoitavat asiat totutulla tavalla, minkä vuoksi moni asia vaatii hiljaisen tiedon omaksumista paikalliselta väestöltä-

Kyseinen kokemusmaailman moni-ilmeisyys on hyvä tuntee, jotta myös pystytään ymmärtämään, miten maahanmuuttaja kokee uuden elinympäristönsä ja miten voidaan edesauttaa, että kotouttamistoimenpiteet aidosti mahdollistavat kotoutumisen. Pellon kunnan on syytä tunnistaa ja tunnustaa paikalliset haasteensa, jotta edellinen päämäärä saavutettaisiin. Voi esimerkiksi olla, että pitkät välimatkat ja harvaan asuttaminen vaikuttavat siihen, että maahanmuuttajat kokevat olevansa kaukana toisista vertaisistaan. Yleisesti voidaan myös kokea, että sosiaalisia suhteita on vaikea luoda samasta syystä; maahanmuuttajalle voi helposti tulla tunne niin sanotusta toiseudesta. (Lapin ELY-keskus 2013; Maaseudun sivistysliitto 2010, 32-35.)

Kotouttamisessa on aktiivisesti edistettävä yhteistyötä esimerkiksi paikallisten kolmannen sektorien toimijoiden kanssa ja luotava mahdollisuuksia aitoihin kulttuurien välisiin kohtaamisiin ja yhteisön kokonaisvaltaiseen osallistumiseen osaksi kotouttamistoimenpiteitä. Tärkeää on tukea maahanmuuttajien omaa aktiivisuutta ja kykyä vaikuttaa omaan elämäänsä.

Toiseuden kokemiseen liittyvät myös kantaväestön ennakkoluulot ja rasismi, joiden olemassaolo on syytä tunnistaa. Lapin maahanmuuttostrategian 2017 mukaan tulevaisuuden eräs keskeinen uhka liittyy koventuneisiin asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Selvitysten mukaan syrjintä on jokseenkin yleistä myös maahanmuuttajien työnhakuprosesseissa. On edistettävä paitsi aitoa kulttuurien kohtaamista myös etsittävä toimintamalleja rasismien ja syrjinnän ehkäisemiseksi.

Pellon kunnassa järjestettiin esimerkiksi Muutoksessa mukana Lappi -hankkeen myötä keväällä 2012 monikulttuurisuusviikko, jossa ohjelman kohdeyleisönä olivat kaikki kuntalaiset ikäryhmään katsomatta. Peruskoulussa ja varhaiskasvatuksessa on otettu lukuvuosisuunnitelmaan mukaan tapahtumia, jotka edistävät kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja lisäävät tietämystä erilaisista kansallisuuksista. Myös järjestöjen, erityisesti SPR:n kanssa, on alustavasti pohjustettu erilaisia mahdollisuuksia yhteisiin kulttuuritapahtumiin.

Yhteinen kieli edesauttaa maahanmuuttajan kotoutumista huomattavasti ja kielenopiskelun nopea järjestäminen on oleellinen osa kotouttamisprosessia. Esimerkiksi erilaiset yhteistyömallit naapurikuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa sekä verkko- ja etäopiskelumahdollisuudet mahdollistavat suomen kielen opiskelun Pellossa. Lapsille erilaiset valmistavat koulutukset antavat mahdollisuuden kielenopiskeluun ja suomalaiseen koulutusjärjestelmään integroitumiseen.

Kotouttamisessa tulee mahdollistaa aidot vuorovaikutustilanteet maahanmuuttajien ja paikallisten välillä. Esimerkiksi erilaiset keskustelu- ja toimintaryhmät, tukiperhe- tai henkilötoiminta tai kerhotoiminta ovat hyviä keinoja edistää maahanmuuttajien suomen kielen kehittymistä. Hyväksi ratkaisuksi on Pellon kunnassa todettu myös työharjoittelu- tai kokeilu, jossa maahanmuuttajataustainen henkilö työskentelee lasten parissa, esimerkiksi päiväkodissa. Lapsien kanssa kynnys puhua on matalampi ja heidän kanssaan on helpompi omaksua suomen kieltä.

3 PELLON KOTOUTTAMISOHJELMAAN LIITTYVÄT STRATEGIAT JA OHJELMAT

Pellon kunnan kotouttamisohjelma on laadittu **valtion kotouttamisohjelman** antamien suuntaviivojen mukaan. Ohjelma sisältää kotouttamisen painopisteet, tavoitteet, toimenpiteet, vastuut ja julkisen talouden kotoutumisen edistämisen resurssit, mukaan lukien EU-rahoitus. Valtion kotouttamisohjelman tavoitteena monikulttuurisuuden avulla vahvistaa Suomen innovointikykyä, tehostaa kotouttamista poikkihallinnollisesti, lisätä valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa sekä kannustaa avoimeen keskustelukulttuuriin maahanmuuttopolitiikan osalta.

Alueellisella tasolla kotouttamisohjelmassa huomioidaan **Lapin maahanmuuttostrategia**, jonka viisiossa Lappi on moniarvoinen ja monikulttuurinen maakunta, jossa kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja edellytykset elää, asua ja tehdä työtä. Strategian teemoissa korostetaan maahanmuuttajien osallisuuden edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä kaikilla elämänalueilla.

Lapin kansainvälisen toiminnan strategiassa painotetaan kansainvälisen toiminnan laaja-alaisuutta sekä sen tuottamaa hyvinvointia. Strategian mukaan Lappia voidaan pitää yhtenä arktisen alueen johtavista toimintaympäristöistä, jossa elinkeinoelämän kansainvälinen toiminta luo lisäarvoa ihmisten hyvinvoinnille ja ympäristölle. Strategia tähtää Lapin taloudellisen kilpailukykyyn lisäämiseen, Lapin kehittämiseen kansainvälisenä matkailukohteena sekä kansainvälisten investointien lisääntymiseen Lapissa.

Pellon kuntastrategiassa keskeisinä arvoina esiin nostetaan yhteisöllisyys, aktiivisuus, positiivisuus sekä suvaitsevaisuus. Pellolaisessa arjessa vaalitaan ja vahvistetaan Torniojokilaakson perinteistä vieraanvaraisuutta: ”Kohtelemme tasavertaisesti niin uusia kuin peruspellolaisia kuntalaisia. Luomme ja vaalimme osallistavaa, positiivista ja välittävää johtamisen ja palvelun kulttuuria.”

4. PELLON TAUSTATILANNE KOTOUTTAMISTYÖLLE

4.01 Pellon kuntastrategia

Pellon kuntastrategia ”Elethään ko Pellossa” on luotu vuosille 2021–2026. Pellon visioksi on nostettu ”Elethään rohki hyvää elämää ja olhaan ylpeitä Pellosta ja pellolaisuudesta”. Arvoiksi Pellon kunnassa on strategiassa määritelty yhteisöllisyys, aktiivisuus, positiivisuus ja suvaitsevaisuus.

Strategiassa yhteisöllisyydellä pyritään vahvistamaan yhdessä tekemistä sekä kokeilevaa ja tekevää kulttuuria kunnassa. Kunnassa tehdään yhteistyötä kunnan sisällä sekä myös monien eri toimijoiden kanssa kuten naapurikuntien, asiakkaiden sekä yrittäjien kanssa. Johtamisessa korostetaan osallistavaa ja yhteistyöhenkistä otetta. (Pellon kunta 2020a, 2–3, 5.)

Aktiivisuus arvona tarkoittaa sitä, että kuntalaiset pääsevät osallistumaan asioiden valmisteluun ja arjen toimintaan. Vaikuttamisen ja osallistumisen luvataan olevan helppoa. Kunnassa halutaan kuunnella työntekijöitä ja kuntalaisia herkästi ja tarkasti sekä pyritään vahvistamaan keskustelevaa kulttuuria. Henkilökunnalle halutaan saada kokemus nähdä ja kuulla tulemisesta, minkä vuoksi henkilökuntaa aktivoidaan innovoimaan ja ideoimaan. (Pellon kunta 2020a, 5.)

Positiivisuus strategiassa tarkoittaa positiivista, avointa ja aktiivista viestintää kunnan toiminnasta ja päätöksenteosta. Positiivisuudella halutaan korostaa myös kuntalaisten tärkeyttä Pellolle. Pellossa halutaan kuntalaisia kuunnella aidosti sekä lisäksi halutaan nostaa esille onnistumisia. Pellossa ollaan pellolaisuudesta ylpeitä ja kuntalaisten nähdään toimivan Pellon käyntikorttina. Pellossa arvostetaan positiivista viestintää ja kuntalaisena on tärkeää näyttää sekä viestiä se, että kunnasta ollaan ylpeitä. (Pellon kunta 2020a, 5.)

Neljäntenä arvona strategiassa on suvaitsevaisuus. Strategian mukaan Tornionjokilaaksolaiset ovat vieraanvaraisia ja vieraanvaraisuuden halutaan näkyvän kaikessa toiminnassa. Kunnassa toivotaan tervetulleiksi niin uudet ihmiset, yritykset kuin ideatkin. Kunnassa pidetään tärkeänä sitä, että asioista keskustellaan hyvässä hengessä. Pellolaisesta johtamisesta korostuu välittäminen, osaaminen, vuorovaikutteisuus sekä uudistushenkisyys. (Pellon kunta 2020a, 5.)

Pellon strategiassa on nostettu tavoitteeksi palvelujen hyvä toimiminen sekä palvelujen kehittäminen. ”Parannethaan palveluita” tarkoittaa sitä, että saadusta palautteesta otetaan opiksi ja että palveluita kehitetään palautteen perusteella. Lisäksi kunnassa pidetään huolta peruspalveluiden hyvästä saatavuudesta sekä huolehditaan kierrätyksen toteutumisesta ja kestävästä kehityksestä. Pellossa halutaan sitä, että yrittäminen on kannattavaa ja kunnassa aiotaankin tukea pienyrittäjyyttä sekä luoda puitteita yrittämiselle. (Pellon kunta 2020a, 7.)

Pellon kunnassa tavoitellaan sitä, että kaikki perustuu hyvään johtamiseen ja päätöksentekoon. ”Meilä panhaan asiat fiinisti oorninkhiin” eli pellolaisessa arjessa pyritään tekemään yhteistyötä yli kunta- ja valtakunnan rajojen. Lisäksi pyritään etsimään palvelujen vaihtoehtoisia tuottamismalleja sekä arvioidaan ja kehitetään päätöksentekoilmapiiriä. Pellon kunnassa tuetaan vakaata talouskehitystä kunnan päätöksenteolla. Vakaalla talouskehityksellä turvataan kuntalaisille riittävät ja laadukkaat peruspalvelut. (Pellon kunta 2020a, 7.)

Pellossa tavoitellaan strategian eteenpäin viemistä määrätietoisesti ja systemaattisesti. ”Met piämä suittet suorina ja omissa käsissä” näkyy pellolaisessa arjessa myös siinä, että positiivista palautetta

ja onnistumisia tuodaan kunnassa esiin ja niitä hyödynnetään työyhteisötaitojen kehittämisessä. Pellon kunnassa seurataan toiminnan laatua järjestelmällisesti ja kuntalaispalautetta kerätään säännöllisesti. Lisäksi huolehditaan henkilöstökyselyjen teettämisestä. Me-hengen ylläpitäminen on Pellossa tärkeää ja yhdenvertaiseen kohteluun panostetaan henkilöstön osalta koko kuntakonsernissa. (Pellon kunta 2020a, 7)

4.02 Alueellinen kotouttamisen tarve

Tilastokeskuksen mukaan Pellon kunnan väkiluku ja ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä ovat 2000-luvun aikana kehittyneet seuraavasti:

Vuosi:	Väkiluku:	Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä, %:
2020	3 304	1,2
2019	3 373	1,2
2018	3 438	1,2
2017	3 510	1,3
2016	3 565	1,3
2014	3 676	1,2
2012	3 819	1,1
2010	3 980	1,1
2005	4 477	0,7
2000	4 830	0,8

Torniolaakson seutukunnassa vastaava kehitys on ollut seuraavaa:

Vuosi:	Väkiluku:	Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä, %:
2020	7 194	2,1
2019	3 291	2,0
2018	7 460	1,8
2017	7 628	1,4
2016	7 765	1,2
2014	8 024	1,1
2012	8 221	1,0
2010	8 711	1,0
2005	9 661	0,8
2000	10 365	0,8

Vuonna 2020 ulkomaan kansalaisia Pellossa oli 42 henkilöä. Vieraskielisiä henkilöitä Pellossa 24 ja heidän osuutensa väestöstä oli 0,6 prosenttia. Torniolaakson seutukunnassa ulkomaan kansalaisia oli 91 henkilöä ja vieraskielisiä 47 henkilöä. Vieraskielisten osuus väestöstä oli Torniolaaksossa 0,5 prosenttia. Koko Lapissa ulkomaan kansalaisia oli 3 153 henkilöä vuonna 2020. Vieraskielisten osuus väestöstä oli 1,7 prosenttia ja heitä oli kaikkiaan 3 167 henkilöä.

Puhutuimmat kielet koko Lapin alueella olivat vuonna 2020 venäjä, arabia, englanti, thai, saksa, viro/eesti, kiina, persia/farsi, somali, kurdi, vietnam ja turkki (Lapin Luotsi 2022). Maahanmuuttaneiden määrä Lapissa on kasvanut pitkällä aikavälillä. Maahanmuuttaneita on kaikissa Lapin kunnissa, mutta valtaosa heistä asuu Rovaniemen ja Kemi-Tornion seutukunnissa.

Maahanmuuttaneet tulevat Lappiin eri syistä: valtaosa perhesyistä, osa työhön ja opiskelemaan. Lapin yliopistossa ja Lapin ammattikorkeakoulussa voi suorittaa englanninkielisiä tutkintoja ja nämä oppilaitokset ovat suosittuja vaihto-opiskelukohteita. Koska matkailu on merkittävä elinkeino Lapissa, kansainvälisyys on osa arkea monissa kunnissa. Lapin maantieteellinen sijainti ja rajayhteistyö kolmen muun valtion kanssa (Ruotsi, Norja ja Venäjä) tuovat mukanaan omat alueelliset erityispiirteensä.

Pellon logistinen sijainti on kansainväliselle liikenteelle keskeinen. Pellossa sijaitsee rajanylityspaikka Ruotsin ja Suomen välillä. Lisäksi valtatie 21 kulkee Tornioista Pellon kautta Kilpisjärvelle ja aina Norjan rannikolle saakka. Rautatieyhteys tukee yritystoiminnan kehittämistä ja pohjoiseen menevät henkilöliikenteen junat pysähtyvät Pellossa.

Lappiin tullaan myös kansainvälisen suojelun tarpeessa. Rovaniemellä on Suomen Punaisen Ristin ylläpitämä vastaanottokeskus.

Lapissa kotoutumista edistävää toimintaa tarjoavat kuntien lisäksi aktiiviset kolmannen sektorin toimijat kuten SPR Lapin piiri, Rovalan Settlementti ry, Toivola-Luotolan Settlementti ry, Arktiset maahanmuuttajat ry ja Misters ry.

Lapissa toimii maahanmuutto- ja kotouttamistoimijoiden (MAKO) -verkostot Rovaniemellä ja Meri-Lapissa. Verkostojen tavoitteena on edistää toimijoiden välistä yhteistyötä kotoutumista edistävän työn kehittämiseksi Lapissa.

5. KOTOUTTAMISTYÖ PELLON KUNNASSA

5.01 Kotouttamiskoordinaattori

Kunnanjohtaja on viranhaltijapäätöksellä 17.3.2022 nimennyt kotouttamiskoordinaattoriksi Katja Huttusen. Hän vastaa kotouttamiseen sekä maahanmuuttoon liittyvistä asia- ja toimintakokonaisuuksista Pellon kunnassa. Hän on ensisijainen yhteyshenkilö, mikäli kuntalaisilla, viranomaisilla, alueen toimijoilla tai kuntaan muuttavilla maahanmuuttajilla tulee kysyttävää tms. kotouttamiseen ja maahanmuuttoon liittyvistä asioista. Hän toimii Pellon kunnan ensisijaisena yhteyshenkilönä alueellisen maahanmuuttoasioiden- ja kotouttamistoimenpiteiden verkostossa.

Lain edellyttämänä Pellon kunta tarkistaa kotouttamisohjelmansa vähintään kerran valtuustokaudessa, mutta kotouttamiskoordinaattori päivittää sitä järjestelmällisesti tilanteen vaatiessa. Hän myös huolehtii, että Pellon kunnan kotisivuille tulee ajankohtaisesti enemmän näkyvyyttä maahanmuutto- ja kotouttamisasioiden siten, että keskeisimmät tähän liittyvät dokumentit ja yleisesti maahanmuuttoon liittyvä informaatio ynnä muut vastaavat löytyvät kotisivuilta vaivattomasti. Uusin kotouttamisohjelma on päivitetty 31.3.2022.

Kotouttamiskoordinaattori on pakolaisten tukihenkilö ja hän toimii linkkinä pakolaisten ja eri viranomaisten välillä. Koordinaattorin toimisto sijoitetaan keräys/jakopisteen yhteyteen, jolloin voidaan tarjota samasta paikasta sekä infoa että konkreettista apua asusteiden ja tavaroiden muodossa. Kotouttamiskoordinaattorin tärkeänä tehtävänä on auttaa kuntaan tulleita viranomaisasioissa, asunnon löytämisessä sekä kaikissa muissa käytännön asioissa, kuten kaupassakäynnissä, liikkumisessa uudessa ympäristössä ja pankkiasioden hoitamisessa. Koordinaattorin tehtävänä on järjestää ulkomaalaisrekisteriin rekisteröinnin, passi- ja oleskelulupa-anomusten teon, henkilöllisyystodistusten tilaamisen sekä KELA:n asiakkuusrekisteröinnin ja työnhakijaksi ilmoittautumisen TE-toimistoon. Kotouttamiskoordinaattori tekee tiivistä yhteistyötä kunnan kehitys- ja työllisyyskoordinaattorin sekä Pellon Kehityksen kanssa sopivien työpaikkojen ja koulutusten löytämiseksi tulijoille. Koordinaattori koordinoi tulijoille alkuvaiheen terveys- ja lääkärintarkastukset, hammastarkastukset sekä maahanmuuttajakoulutuksen. Kotouttamiskoordinaattori auttaa tulijoita päiväkot- ja peruskouluasioissa. Tehtävänä on myös neuvoa ja opastaa toimeentulotuki-, lapsilisä-, kodinhoidontuki-, asumistuki sekä työmarkkinatukihakemusten laatimisessa. Kotouttamiskoordinaattori varaa tulijoille mahdolliset kuljetukset esimerkiksi KELA-taksin erikoisterveydenhuollon palveluihin sekä järjestää tulkkien tilaamisen. Kotouttamiskoordinaattori koordinoi ja järjestää yhdessä sosiaalitoimen, TE-toimiston ja KELA:n kanssa erilaisia infotilaisuuksia. Koordinaattori jakaa yhteiskuntatietoutta tulijoille perheväkivallasta, tasa-arvosta, yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista, yleisestä lainsäädännöstä sekä muista ajankohtaisista aiheista. Kotouttamiskoordinaattorina on tärkeää myös jakaa pakolaistietoutta kunnassa kuntalaisille ja eri toimijoille.

Yhteystiedot:

Katja Huttunen

puh. 040 662 5979

sähköposti: katja.huttunen@pello.fi

5.02 Alkukartoitus ja kotouttamissuunnitelma

Alkukartoituksessa tehdään alustava arvio maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelu- sekä muista kotoutumisvalmiuksista. Lisäksi arvioidaan kielikoulutuksen sekä muiden kotoutumista tukevien toimenpiteiden ja palveluiden tarpeet. Alkukartoituksessa selvitetään tiedot maahanmuuttajan aikaisemmasta koulutuksesta, työhistoriasta, kielitaidosta ja muusta työllistymiseen sekä kotoutumiseen vaikuttavasta seikasta. Jos maahanmuuttaja on hakeutumassa työelämään, hänen tulee pyytää alkukartoitusta TE-toimistossa. Muutoin alkukartoitusta voi pyytää TE-toimistolta tai kunnalta.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan palveluista, joita maahanmuuttaja tarvitsee kotoutumisen ja työllistymisen tueksi. Näitä palveluita voivat olla esim. osallistuminen suomen tai ruotsin kielen koulutukseen ja osallistuminen työkokeiluun. Kotoutumissuunnitelmassa voidaan sopia myös maahanmuuttajan oman äidinkielen opetuksesta, yhteiskuntaan perehdyttävästä opetuksesta, luku- ja kirjoitustaidon sekä perusopetusta täydentävästä opetuksesta, kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista yksilöllisesti edistävistä toimenpiteistä.

Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä TE-toimiston, kunnan ja maahanmuuttajan kanssa. Suunnitelman laadinta on aloitettava viimeistään kahden viikon sisällä alkukartoituksesta. Suunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon maahanmuuttajan omat kotoutumista edistävät tavoitteet. Suunnitelmassa TE-toimisto sopii maahanmuuttajan kanssa koulutuksesta, työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävistä toimenpiteistä ja palveluista. Kunta sopii suunnitelmassa maahanmuuttajan kanssa kotoutumista ja työllistymistä edistävistä kunnan palveluista tai muista toimenpiteistä, jos maahanmuuttaja ei mm. terveydentilansa, ikänsä tai perhesyiden vuoksi voi osallistua kotouttamista tukeviin työvoimapoliittisiin palveluihin. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Kunnan tulee laatia kotoutumissuunnitelma alaikäisen maahanmuuttajan kanssa, jos siihen on alaikäisen yksilöllisistä olosuhteista johtuva tarve. Kotoutumissuunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai edustajansa kanssa.

Kunnan tulee laatia myös perheen kotoutumissuunnitelma monialaisena yhteistyönä, jos perheen kokonaistilanne sitä edellyttää. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen tai nuoren kehitystä tukevan ja ohjaavan vanhemmuuden edellytyksiin ja vanhempien tuen ja koulutuksen tarpeisiin. Perheen kotoutumissuunnitelma sovitetaan yhteen yksilöllisten kotoutumissuunnitelmien ja perheenjäsenille tehtyjen muiden suunnitelmien kanssa. Perheen kotoutumissuunnitelma on tarpeen esim. silloin, kun perheen tilanne on herättänyt viranomaisen huolen tai kun perheen kanssa tehdään verkostotyötä monen eri toimijan kanssa.

Kotoutumissuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin osallistumisen aikana maahanmuuttaja saa kotoutumistukena työmarkkinatukea tai toimeentulotukea. Työmarkkinatukea saadakseen maahanmuuttajan pitää ilmoittautua työnhakijaksi TE-toimistoon, ja hänen on oltava työtön. Maahanmuuttaja voi saada toimeentulotukea voi Kelasta, jos hän ei saa toimeentuloa esim. työllään tai muiden tulojen tai etuuksien avulla. Mikäli maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä kotoutumissuunnitelman laatimisesta, sen tarkistamisesta tai osallistumasta kotoutumissuunnitelmassa sovitettuun toimenpiteeseen, hänen oikeuttaan kotoutumistukena maksettavaan etuuteen voidaan rajoittaa työttömyysturvalain nojalla tai toimeentulotukea alentaa toimeentulotukilain puitteissa.

5.03 Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle järjestetään tarvittaessa lain edellyttämät tulkkauspalvelut, jotka mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisten kanssa. Nämä palvelut takaavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan ja ovat edellytyksenä suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumisessa.

Kotoutumislain 5 §:n mukaan viranomaisen on huolehdittava asian tulkitsemisesta tai kääntämisestä, jos maahanmuuttaja ei osaa kielilain (423/2003) mukaan viranomaisessa käytettävää suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta.

Viranomainen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota maahanmuuttajan voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän.

Viranomaisen velvollisuus huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä ei koske aineistoa, joka ei vaikuta asian käsittelyyn.

Viranomaisen on hankittava ja kustannettava tulkki tai huolehdittava kustannuksellaan kääntämisestä asioissa, jotka voivat tulla vireille viranomaisten aloitteesta. Pakolaisten osalta tulkitsemiskustannukset korvataan valtion varoista ilman määrääikää, kun ne liittyvät henkilölle järjestettyihin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin, kotouttamissuunnitelman laatimiseen, maahantulon alkuvaiheen kotoutumispalvelujen käyttöön, perehdyttämiseen kunnassa sekä koulun tai päivähoidon ja kodin väliseen yhteistyöhön.

Tulkkina tulisi käyttää ammattitaitoista asioimistulkkiä, ei asiakkaan aviopuolisoa, sukulaista tai tuttavaa, eikä koskaan lasta.

Käännöstöitä ovat esimerkiksi koulu/työtodistukset, lääkärintodistukset, rokotuskortit ym pakolaisen kotoutumisen edistämisen ja asian selvittämisen kannalta välttämättömät asiakirjat.

Kunta järjestää tulkkauspalvelun tarvittaessa esimerkiksi ostopalveluna.

5.04 Sosiaali- ja terveystoimen palvelut

Kaikilla kunnassa asuvilla maahanmuuttajilla on oikeus saada sosiaali- ja terveystoimen palveluja samoin perustein kuin muillakin kunnan asukkailla. Maahanmuuttajien palvelut ja heidän tarvitsemansa toimenpiteet järjestetään käytettävissä olevin voimavaroin normaalin potila-s/asiakastyön puitteissa.

Sosiaalityö vastaa kotoutumissuunnitelman tekemisestä maahanmuuttajalle yhdessä TE-toimiston kanssa. Aikuisten sosiaalityö voi kattaa toimeentuloa varten tarvittavan taloudellisen tuen arvioinnin, aktiivoinnin työhön tai koulutukseen, asiakassuunnitelman laatimisen sekä tiedon antamisen muista tarjolla olevista palveluista kuten työvoima- ja elinkeinotoimistosta, Kelasta, maahanmuuttotoiminnasta, kunnan talous- ja velkaneuvonnasta sekä eri hoitopalveluista (päihitteet, mielenterveys, terveys).

Sovellettaessa kotoutumislakia alle 18-vuotiaaseen, on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen etuun ja hänen kehitykseensä. Lapsen etua arvioitaessa on huomioitava lastensuojelulain säännökset. Lapsi- ja perhetyö tarjoaa maahanmuuttaja-asiakkaille samoja palveluja kuin muille kuntalaisille, esimerkiksi lastensuojelun avohuollon tukitoimia.

Pellon terveyskeskus tarjoaa maahanmuuttajille heidän tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, kuten muillekin kuntalaisille mm. lääkärin ja hoitajien vastaanottopalveluja, äitiysneuvola, laboratorio, fysioterapia, hammashoito ja mielenterveystoimiston palveluja.

Maahanmuuttaja voidaan ohjata terveyspalveluiden piiriin kotoutumissuunnitelman teon yhteydessä maahanmuuttajan ikä ja terveydentila huomioon ottaen.

Suomi ei aseta terveydellisiä vaatimuksia maahantuloviisumin hakijalle, eikä maahanmuuttajaa käännytetä maasta terveydellisin perustein. Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) ohjeen mukaisesti jokaiselle pakolaiselle ja turvapaikanhakijalle suositellaan tehtäväksi terveystarkastus ja seulontatutkimukset infektio-ongelmien ehkäisemiseksi. Kaikille pakolaisille ja turvapaikanhakijoille tarjotaan mahdollisuutta alkuhaastatteluun ja -terveystarkastukseen. Alkuhaastattelu toteutetaan kahden viikon kuluessa maahantulosta.

Pellon terveyskeskus,
Ahjotie 4 - 6,
95700 PELLO

Ajanvaraus: puh. 040 713 2771
ma-ti, klo 8 - 15
ke, klo 9 - 15
to-pe, klo 8 - 15

Päivystysvastaanotto: puh. 040 713 2772
ma-ti, klo 8 - 15
ke, klo 9 - 15
to-pe, klo 8 - 15
la, klo 9-14

Muina aikoina:
Lapin keskussairaalan päivystys
puh. 016 322 4800

Sähköinen ajanvaraus: <https://ajanvaraus.pello.mediatri.fi/>

Sosiaalitoimisto:
Opintie 7B,
95700 PELLO
Avoimena arkisin klo 9–11 ja 12–15

Puhelinaika: arkisin klo 12-13

Sosiaalipäivystys: puh.040 652 6618
Virka-aikana

Muina aikoina: puh. 040 726 6965.

Virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys on tarkoitettu lasten ja aikuisten kiireelliseen avuntarpeeseen (esim. lastensuojelullinen hätä, aikuinen tai vanhus heitteillä)

Virtu-piste (asiointipiste):

Virtu-palvelupiste on helppokäyttöinen ja maksuton sähköisen asioinnin paikka. Palvelupisteellä voi käyttää kuvapuhelinpalveluita ja internetissä olevia palveluita, maksaa laskuja viivakoodinlukijalla sekä tulostaa, kopioida ja skannata asiakirjoja tietoturvalisest. Palvelupiste sijaitsee Pellon kunnantalolla ja se on käytettävissä ilman ajanvarausta tilan ollessa vapaana tai pisteen voi myös varata etukäteen: <http://www.sosiaalikallega.fi/virtu.fi/virtu-palvelupisteet/pello>

YLEINEN HÄTÄNUMERO: 112

Soita hätänumeroon, kun kohta at hätätilanteen tai tarvitset kiireellisesti viranomaisapua paikalle ja/tai kun tiedät tai epäilet hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön olevan uhattuna tai vaarassa.

5.05 Varhaiskasvatuspalvelut

Pellon kunta tarjoaa kaikille alueellaan asuville lapsille turvallisen paikan kasvaa ja kehittyä. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia yhdessä kotien kanssa. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet niin maahanmuuttajataustaisilla kuin Suomen kansalaisillakin.

Varhaiskasvatuksen laadun ja sisällön kehittämistä määrittävät Varhaiskasvatuslaki (2018) sekä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022). Paikallista varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaa seudullinen varhaiskasvatussuunnitelma sekä kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti luotu Hyvän kasvu polku -strategia. Jokaiselle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma. Lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen ja kehitykseen liittyvät tarpeet.

Varhaiskasvatuksessa lapsen kehitystä ja oppimista tuetaan lapsen tarpeiden edellyttämällä tavalla. Kehityksen ja oppimisen tuki kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille ja on osa laadukasta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti. Riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella voidaan ehkäistä lapsen ongelmien syntymistä, kasvamista ja monimuotoistumista.

Kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on oikeus varhaiskasvatukseen. Lapsen varhaiskasvatuspaikkaa haetaan vähintään neljä kuukautta, ja akuutissa tilanteessa kaksi viikkoa, ennen hoidon tarvetta. Varhaiskasvatukseen haetaan sähköisesti osoitteessa <https://pello.daisynet.fi/eDaisy>. Vaihtoehtoina ovat Pellon päiväkot i ja Turtolan ryhmäperhepäivähoito. Avointa varhaiskasvatusta järjestetään myös Tenavatuval la.

Päiväkoti:
Ahjotie 8,
97500 PELLO
Mussukat: puh. 040 713 2717
Mussukat 2: puh. 040 768 5224
Vekkulit: puh. 040 713 2718
Pirpanat: puh. 040 832 3341
sähköposti: paivakoti@pello.fi

Turtolan ryhmäperhepäivähoito:
Torniontie 148,
95646 TURTOLA
puh. 0400 913 157
sähköposti: turtola.ryhmis@pello.fi

Esikoululaisten iltapäivähoito:
puh. 040 508 1395

Varhaiskasvatuksen johtaja:
Kaisu Rautio
puh. 040 508 1355
sähköposti: kaisu.rautio@pello.fi

5.06 Esi- ja perusopetus

Pellon peruskoulu käsittää luokat 0–9, eli se on yhtenäinen peruskoulu. Peruskoulu toimii samassa rakennuksessa varhaiskasvatuksen ja lukion kanssa.

Suomalainen perusopetus on yleissivistävää koulutusta, ja sillä on sekä kasvatusta että opetustehtävää. Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa kaikille saman jatko-opintokelpoisuuden.

Jokaisella Suomessa vakituisesti asuvalla lapsella ja nuorella on lakiin perustuva oppivelvollisuus. Oppivelvollisuuden tavoitteena on turvata kaikille elämässä ja yhteiskunnassa tarpeellinen perusosaaminen ja sivistys sekä edistää yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään kykyjensä ja tarpeidensa mukaisesti. Lisäksi oppivelvollisuuden tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa, kaventaa oppimiseroja ja lisätä koulutuksellista yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja lasten ja nuorten hyvinvointia.

Oppivelvollisuus alkaa yleensä sinä vuonna, jolloin lapsi täyttää seitsemän vuotta. Oppivelvolliset lapset ja nuoret saavat perusopetusta yleensä peruskoulussa. 17-vuotta täyttäneille oppivelvollisille perusopetusta järjestetään aikuisten perusopetuksessa. Sitä järjestävät muun muassa aikuislukiot ja kansanopistot.

Perusopetus on oppilaalle maksutonta. Opetuksen lisäksi oppikirjat, muut oppimateriaalit sekä työvälineet ovat maksuttomia.

Oppilaalla on myös oikeus saada jokaisena koulun työpäivänä maksuton, täysipainoinen ateria sekä tietyin edellytyksin maksuton koulukuljetus. Oppilaalla on myös oikeus saada maksutta opiskeluhoitoa, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalla on lisäksi

oikeus saada maksutta muun muassa apuvälineet ja tulkitsemis- ja avustajapalvelut, joita hän tarvitsee osallistuakseen opetukseen.

Pellon kunnassa opetuksen toteuttamista ohjaa paikallinen opetussuunnitelma sekä kuntastrategian tavoitteiden mukaisesti luotu Hyvän kasvu polku -strategia.

Perusopetuslain alaista aamu- ja iltapäivätoimintaa on tarjolla 1.-2. luokkalaisille. Iltapäivätoiminnan järjestämisestä ja koordinoinnista vastaa koulu. Aamupäivätoimintaa järjestetään tarvittaessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on antaa lapselle turvallinen, virikkeellinen ja vapaaehtoisuuteen perustuva iltapäivä koulun jälkeen. Kerhoissa voi ulkoilla, leikkiä, liikkua, askarrella ja tehdä läksyjä. Kerhopäivän aikana lapsille tarjotaan välipala.

Perusopetuslain mukaan oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ohella oppilaanohjausta ja riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tukea on annettava heti, kun tuen tarve ilmenee. Tuki voi olla tilapäistä tai pidempiaikaista. Tuen tarve voi vaihdella vähäisestä vahvempaan ja oppilas voi tarvita monenlaista tukea yhtä aikaa.

Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitoksessa. Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat kouluterveydenhuolto, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialaisen asiantuntijaryhmän tuki. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu kuitenkin aina vapaaehtoisuuteen; kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei sinänsä edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta, vaikka molemmissa tapauksissa lähtökohtana on hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa.

Pellon peruskoulu:
Ahjotie 8,
95700 PELLO

Perusopetuksen ja lukion rehtori:
Piia Kilpeläinen-Tuoma
puh. 040 713 2762
sähköposti: piia.kilpelainen-tuoma@pello.fi

Toimistos sihteeri:
Tarja Saukkoriipi
puh. 040 482 6301
sähköposti: tarja.saukkoriipi@pello.fi

5.07 Perusopetukseen valmistava opetus

Pellon kunta tulee tarjoamaan perusopetukseen valmistavaa opetusta, joka on tarkoitettu kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahan muuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttajataustaiset lapset ja nuoret. Opetukseen osallistuminen ei edellytä oleskelulupaa.

Valmistavaa opetusta varten ei ole määritelty valtakunnallista tuntijakoa eikä oppimäärää, joten oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Opinto-ohjelmassa määritellään oppilaan oppimisen tavoitteet, opiskeltavat oppiaineet, tuntimäärät ja sisällöt, oppilaan integroiminen ikätasoa vastaaviin esi-

tai perusopetuksen opetusryhmiin sekä ohjauksen järjestäminen ja oppilaan mahdollisesti tarvitsemat tukitoimet. Valmistavan opetuksen laajuus vastaa yhden lukuvuoden oppimäärää.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää oppilaan suomen kielen taitoa niin, että oppilas saavuttaa kehittyvän alkeiskielitaidon tason. Opetuksessa noudatetaan soveltuvin osin perusopetuksen suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opetussuunnitelman perusteita. Muiden perusopetuksen oppiaineiden opetuksen sekä laaja-alaisen osaamisen kehittämisen lähtökohtina ovat oppilaan aiemmat opinnot, tiedot ja taidot. Luku- ja kirjoitustaidottomille oppilaille tarjotaan heidän taito- ja ikätasolleen soveltuvaa opetusta.

Oppilas integroidaan ikätasonsa mukaiseen yleisopetuksen ryhmään mahdollisimman paljon. Integroinnin tavoitteena on edistää opiskeluvalmiuksien ja suomen kielen taidon kehittymistä sekä laaja-alaisen osaamisen ja eri oppiaineiden sisältöjen omaksumista. Integroinnin avulla oppilas saa kokemusta autenttisesta oppimisen kieliympäristöstä. Integrointi tukee myös oppilaan kotoutumista.

Pellon peruskoulu:

Ahjotie 8,
95700 PELLO

Perusopetuksen ja lukion rehtori:

Piia Kilpeläinen-Tuoma

puh. 040 713 2761

sähköposti: piia.kilpelainen-tuoma@pello.fi

Toimistosihteeri:

Tarja Saukkoriipi

puh. 040 482 6301

sähköposti: tarja.saukkoriipi@pello.fi

5.08 Lukiokoulutus

Pellon lukio toimii samassa rakennuksessa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen kanssa. Lukio on yleissivistävä oppilaitos, jonka tarjoama koulutus antaa valmiudet jatkaa opintoja yliopistossa, ammattikorkeakoulussa tai lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Lukiossa opiskelija suorittaa vähintään 150 opintopistettä ja opinnot koostuvat sekä pakollisista että valinnaisista opinnoista.

Opiskelu lukiossa kestää yleensä kolme vuotta, ja sen päätteeksi suoritetaan ylioppilastutkinto. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta. Lukion tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella.

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkamissa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida.

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti.

Pellon lukion opetuskieli on suomi. Vieraskielinen opiskelija opiskelee suomea toisena kielenä (S2-opetus) ja voi suorittaa ylioppilastutkinnossaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -kokeen. Pellon kunta ei järjestä lukioon valmistavaa koulutusta, mutta tekee yhteistyötä tutkintoon valmentavan (TUVAn) koulutuksen osalta ammattiopisto Lappian kanssa.

Pellon lukio:
Ahjotie 8
95700 PELLO

Perusopetuksen ja lukion rehtori:
Piia Kilpeläinen-Tuoma
puh. 040 713 2761
sähköposti: piia.kilpelainen-tuoma@pello.fi

Toimistosihtööri:
Tarja Saukkoriipi
puh. 040 482 6301
sähköposti: tarja.saukkoriipi@pello.fi

5.09 Meän Opisto

Meän Opisto on Pellon ja Ylitornion kuntien yhteinen kansalaisopisto. Meän Opisto aloitti toimintansa 2011, kun Ylitornion ja Pellon kansalaisopistot yhdistettiin yhteiseksi seutuopistoksi. Isäntäkuntana Meän Opistossa toimii Ylitornio, joka huolehtii opiston taloudesta ja hallinnosta.

Meän Opiston tarkoituksena on tuottaa ja edistää paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia, tukea persoonallisuuden ja sosiaalisten taitojen monipuolista kehittymistä ja elämänhallintaa. Meän Opisto toimii aktiivisesti ympäristössään ja edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteutumista. Opiston tulee olla kaikkien opiston toimialueen asukkaiden käytössä.

Meän Opiston koulutustehtävänä on yleissivistävien, laadukkaiden, virkistävien, kohtuuhintaisten ja monipuolisten opintomahdollisuuksien tarjoaminen Pellon kunnan aikuisväestölle sekä soveltuvin osin lapsille ja nuorille, ikäihmisiä unohtamatta. Opiston koulutustehtävässä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Meän Opisto tarjoaa kursseja sekä mahdollisuuden harrastaa ja osallistua ohjattuun toimintaan ryhmässä toisten opiskelijoiden kanssa. Yleissivistävää opetusta tarjotaan eri kielten, tietotekniikan,

kirjallisuuden, musiikin, kuvataiteiden, käsitöiden sekä terveydenhoidon ja liikunnan kursseilla. Lisäksi Meän Opisto järjestää ensiapu-, järjestyksenvalvoja- sekä metsästäjäntutkintoon valmentavia ja muuta vapaa-ajan toimintaa tukevia kursseja. Kurssuja toteutetaan kuntalaisten toiveiden mukaan.

Meän Opistolla järjestetään myös Suomea maahanmuuttajille - Finnish for foreigners - kielikurssi, jossa opetellaan käytännön suomea arkipäivän tilanteita varten sekä kulttuuriin ja työelämään liittyviä asioita.

Meän Opiston ohjelma ja tarvittavat ohjeet ilmoittautumiseen löytyvät sähköisestä opinto-opaasta, johon pääsee Pellon kunnan kotisivuilta.

5.10 Kirjasto

Tornionlaakson kirjasto on Pellon ja Ylitornion kuntien yhteinen kirjastolaitos. Vastuullisena hallinnoijana Tornionlaakson kirjastossa toimii Ylitornio.

Kirjaston palvelut ja yleisötilat ovat kaikkien käytettävissä. Henkilökohtaisen kirjastokortin saa todistamalla henkilöllisyytensä. Ensimmäisen kortin saa maksutta. Kirjasto huomioi toiminnassaan kaikki väestöryhmät resurssiensa puitteissa ja hankkii tarvittaessa aineistoa kaukolainauksena myös muista kirjastoista.

Pellon toimipisteen aukioloajat löytyvät Pellon kunnan verkkosivuilta. Kirjasto toimii myös omatoimikirjastona päivittäin kello 7-21. Kirjaston henkilökunta on paikalla arkisin osan päivästä, mutta omatoimiaikana kirjastoon pääsee kirjastokortilla ja pin-koodilla. Omatoimiaikana on mahdollista esimerkiksi lainata ja palauttaa aineistoa automaattilla sekä käyttää kirjaston tiloja ja tietokoneita.

Torniolaakson kirjastoauto ”Väylän kulkuri” kiertää Pellon kunnan alueella neljää eri reittiä ja pysäkeillä käydään kahden viikon välein. ”Väylän kulkurin” aikataulu löytyy Ylitornion kunnan kotisivuilta.

5.11 Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut edesauttavat henkistä hyvinvointia edistävät omalta osaltaan maahanmuuttajan kotoutumista ja integroitumista osaksi uutta yhteisöä. Kirjaston ja Meän Opiston lisäksi Pellon kunta edistää paikallista kulttuuritoimintaa, johon kuuluu muun muassa erilaisia museoita ja näyttelyitä sekä monia kulttuuritapahtumia. Tämän lisäksi kunta ylläpitää laadukasta elokuvatarjontaa. Pello-pirtti tarjoaa verkossa gallerian vanhoja valokuvia ja videoita niin Pellosta kuin Tornionjokilaaksosta. Kattauksen kautta pääse kurkistamaan alueen historiaan 1900-luvulla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikavastaava:

Miia Kallioinen

puh. 040 482 6302

sähköposti: miia.kallioinen@pello.fi

Pellon kotiseutumuseo:
Museotie 30-32,
95700 PELLO
Avoinna kesäaikaan

Turtolan kylämuseo:
Torniontie 133,
95645 TURTOLA

Pellon kunnankino:
Ahjotie 8
95700 PELLO

5.12 Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Pello tarjoaa nuorille aktiivista elämää eri järjestöjen ja laajoja harrastusmahdollisuuksien kautta. Pellon nuorten yhteinen kokoontumispaikka on nuorisotila Symppis, joka sijaitsee niin sanotussa Korkeakoulussa.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa luottamuksellista, vapaaehtoista ja täysin maksutonta neuvontaa ja ohjausta Pellon kunnassa kirjoilla oleville alle 29-vuotiaille. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on tukea ja ohjata opiskeluun, työllistymiseen, toimeentuloon ja esimerkiksi elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Tavoitteena on, että nuori pääsisi elämässään eteenpäin.

Vuodenaikojen kirjo sekä puhdas vaara- ja jokiluonto tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia liikunnan ja luonnon parissa harrastamiseen. Pellon kunnan alueelta löytyy lähes 200 km koneellisesti hoidettua ja osittain valaistua latuverkostoa. Ritavalkea on monipuolinen ympärivuotinen liikunta- ja vapaa-aikakeskus noin 8 kilometrin päässä Pellon kylältä Rovaniemen suuntaan. Talvella Ritavalkealla lasketellaan, hiihdetään ja harrastetaan avantouintia. Ritavalkealla on tarjolla laadukasta majoitusta ja ohjelmapalveluita. Kesäaikaan Ritavalkealla voi patikoida, maastopyöräillä, meloa ja uida. Ritavalkealla on vuokrattavana kajakkeja ja maastopyöriä.

Pellossa järjestetään vuosittain monia urheilutapahtumia. Pellossa palvelee muun muassa neliratainen keilahalli, 20-väyläinen frisbeegolf- sekä moottori- ja raviurheilukeskus. Pellossa sijaitsee kolme yleistä uimarantaa: Valkeajärven uimaranta, Jolmanputaan uimaranta ja Romakkajärven uimaranta. Pellossa on lisäksi erinomaiset mahdollisuudet kalastukseen ja veneilyyn, onhan Pello julistautunut Suomen kalastuspääkaupungiksi.

Koulujen ja vapaa-aikapalvelujen monipuolinen kerhotoiminta tarjoaa myös harrastamisen ja sosiaalisen integraation mahdollisuuksia lapsille ja nuorille koulupäivien jälkeen.

Nuoriso- ja liikunnanohjaaja:
Ninja Pekkala
puh. 040 569 2716
sähköposti: ninja.pekkala@pello.fi

Vapaa-aikaohjaaja/nuorisotilat:
Sonja Ylisaukko-oja
puh. 040 539 3699
sähköposti: sonja.ylisaukko-oja@pello.fi

Etsivä nuorisotyöntekijä:
Tarja Jalava
puh. 040 574 0164
sähköposti: tarja.jalava@pello.fi

Nuorten työpajan ohjaaja/Ritavalkea:
Kari Mäki
puh. 040 713 2767
sähköposti: kari.maki@pello.fi

Nuorisotila Sympis:
Opintie 7,
95700 PELLO

Keilahalli Väyläkeila:
Opintie 7,
95700 PELLO
puh. 040 486 9287
sähköposti: markus.satta@pello.fi

5.13 Asuminen

Pellon kunnan asuntotilanne on hyvä asunnonhakijan näkökulmasta katsoen ja vapaita, erikokoisia asuntoja on hyvin saatavilla kunnassa. Kiinteistö Oy Pellon Vuokra-asuntojen laajasta valikoimasta löytyy erikokoisia asuntoja, joista suurin osa on yksiöitä ja kaksioita, kolmioita ja neliöitä on vähemmän. Kunnan asuntoa voi hakea sähköisesti kunnan kotisivujen kautta tai lomakkeella. Tarvittaessa hakijaa avustetaan hakemuksen täyttämässä.

Vuokra-asunnon voi maahanmuuttaja saada kunnasta samoilla perusteilla kuin muutkin kuntalaiset. Asuntojen jakoperusteena kunnassa on sosiaalinen tarkoituksenmukaisuus ja asunnon hakijan tarve asunnolle kunnan yleisen periaatteen mukaisesti. Asuntoasioissa maahanmuuttajille ei ole järjestetty erillistä palvelua, mutta tarvittaessa tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa asioiden sujuvan hoitamisen varmistamiseksi. Tulkkipalveluja käytetään tarvittaessa kotouttamisohjelmaan kirjatus mukaisesti.

Asumisen ohjeiden ja sääntöjen läpikäymisen liittäminen osaksi maahanmuuton alkuvaiheen tukitoimia lisää asumisviihtyvyyttä ja pienentää asukkaiden välisten konfliktien mahdollisuutta.

Vapaista vuokra-asunnoista löytyy tietoa osoitteessa <https://www.pellonserviisi.fi/vuokra-asunnot>. Asuntohakemus löytyy Pellon Serviisin sivuilta sekä kunnan sivuilta. Asuntohakemuksen voi palauttaa sähköpostitse (aila.karakko@pello.fi), normaalina kirjeenä tai tuoda itse toimistoon (osoite: Kunnantie 4, 95700 Pello).

5.14 Tekniset palvelut

Pellosa kunnan tekninen osasto ja muut teknisen alan palveluntuottajat huolehtivat yhdessä yhdyskuntateknisten palveluiden laadukkaasta tuottamisesta kuntalaisille kuten myös kaikille muille kunnan alueella asuville ja oleskeleville.

5.15 Työllisyyspalvelut

Pellon kunnan työpaja on osa kunnan työllistämispalvelua ja työpaja tarjoaa asukaslähtöistä, terveyttä - ja hyvinvointia edistävää lähipalvelua. Pellon työpaja rakentuu kahdesta valmennusympäristöstä: Ritavaarasta ja Varikosta (sis. keilahalli). Ritavaarassa valmennus kohdentuu alle 29-vuotiaisiin nuoriin, Varikolla yli 29-vuotiaisiin aikuisiin. Ritavaaran valmennuspalvelut ovat pääasiassa lähelle työelämää sijoittuvia, joiden keskeinen tavoite on tukea erityisesti valmentautujien työtaitoja ja työelämävalmiuksia. Varikolla valmennuspalvelut ovat pitkälti kuntouttavia. Pajatoiminnan tavoitteena on lisätä valmentautujien työkokemusta, motivoida ja kannustaa koulutuksen pariin

sekä tukea heidän elämänhallintaansa. Työpaja tekee tiivistä yhteistyötä Kemi-Torniolaakson koulutuskuntayhtymä Lappian kanssa. Valmentautujat ja opiskelijat voivat suorittaa opintoja pajalla, sillä pajan oppimisympäristö on tunnistettu. Opintojen hyväksyntä tapahtuu toisen asteen oppilaitoksen kautta.

Pellossa toimii nuorten työpaja, johon työllistyvä nuori saa tukea ja ohjausta elämänhallintaan, koulutukseen ja työelämään. Tavoitteita työpajassa voivat olla esimerkiksi omien voimavarojen vahvistaminen, tulevaisuuden selkeyttäminen, opiskelu- ja työelämävalmiuksien edistäminen, sekä eri koulutustarjontaan ja ammatteihin tutustuminen. Nuorten työpajan työntekijät pyörittävät esimerkiksi Ritavalkean laskettelukeskuksen toimintaa talvikaudella.

Kehitys- ja työllisyyskoordinaattori:
Eeva-Maria Pudas
puh. 040 669 3756
sähköposti eeva-maria.pudas@pello.fi

Varikon työpajaohjaaja:
Sami Lakkapää
puh. 040 182 9458
sähköposti sami.lakkapaa@pello.fi

Nuorten työpaja/Ritavalkea:
Kari Mäki
puh. 040 713 2767
sähköposti kari.maki@pello.fi

6. KUNNAN ULKOPUOLISET PALVELUT

6.01 TE-palvelut

TE-toimiston palvelut auttavat maahanmuuttajaa työllistymään ja kotoutumaan. Alkuvaiheen kotoutumispalveluja ovat maahanmuuttajan ohjaus ja neuvonta, alkukartoitus, kotoutumissuunnitelma sekä kotoutumiskoulutus. Myös maahanmuuttajille järjestettävään kieli- ja kulttuurivalmennukseen (KIEKU) asiakkaat ohjataan TE-toimiston kautta.

Pellon kunta kuuluu Lapin TE-palveluiden piiriin.

Yhteystiedot:

Lapin TE-toimisto

Kirjaamo, PL 1000,

96101 ROVANIEMI

sähköposti: kirjaamo.lappi@te-toimisto.fi

Henkilöasiakkaat - valtakunnallinen puhelinpalvelu

p. 0295 025 500 (arkisin klo 9.00-16.15)

6.02 Kela ja sosiaaliturva

Valtaosaa Kelan etuuksista voi saada vasta, jos henkilö alkaa oleskella vakinaisesti Suomessa. Näitä etuuksia ovat esimerkiksi yleinen asumistuki, sairauspäiväraha ja lapsilisä. Oleskeluluvan saannin jälkeen henkilö voi saada oikeuden sosiaaliturvaan. Kun henkilö on saanut Suomesta oleskeluluvan tai turvapaikan, hänellä on oikeus Kelan etuuksiin, jos tarkoitus on jäädä asumaan Suomeen vakinaisesti. Oikeuden sosiaaliturvaan voi saada myös silloin, jos työskentelee Suomessa ja työstä saatava palkka on vähintään 741,75 euroa kuukaudessa.

Jos henkilö muuttaa vakinaisesti Suomeen, Kelan etuuksia voi yleensä saada muuttohetkestä lähtien. Tilapäisesti Suomessa oleskelevalla ei yleensä ole oikeutta Kelan etuuksiin. Myöskään turvapaikanhakijalle ei makseta Kelan etuuksia hakemuksen käsittelyn aikana.

Suomi on velvollinen tarjoamaan ukrainalaisille tilapäistä suojelua. Tilapäistä suojelua saavilla on oikeus asua vastaanottokeskuksessa ja saada keskuksen järjestämiä palveluita. He saavat esim. vastaanottorahaa, terveydenhuollon palveluita ja välttämättömiä sosiaalihuollon palveluita. Heidän välttämätön toimeentulonsa turvataan.

Kelan puhelinpalvelu:

Sosiaaliturva Suomeen muutettaessa ja muissa kansainvälisissä tilanteissa

puh. 020 634 0200

(Numero palvelee suomeksi ja englanniksi arkisin klo 10-15.)

Pellon Kelan palvelupiste

Kauppatie 32

95700 PELLO

Pellon palvelupiste palvelee vain ajanvarauksella. Virkailija varaa asiakkaalle tarvittaessa ajan puhelimesta tai palvelupisteessä.

6.03 Seurakunnat

Pellon evankelis-luterilainen seurakunta

Pellon seurakunta haluaa olla mukana Pellossa asuvien arjessa, heidän iloissaan ja suruissaan. Seurakunta järjestää jumalanpalveluksia ja muita tilaisuuksia. Tärkein kokoontumisemme on messu joka sunnuntai klo 10 (yleensä Pellon kirkossa, mutta kerran kuussa Turtolan kirkossa). Kaikki ovat tervetulleita seurakunnan tilaisuuksiin. Myös lapsille ja nuorille on omaa toimintaa. Seurakunnan diakoniatyö voi auttaa hätätilanteissa yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Lisää tietoa seurakunnasta löytyy nettisivuiltamme www.pellonseurakunta.fi ja sieltä löytyvät myös työntekijöiden yhteystiedot (www.pellonseurakunta.fi/yhteystiedot).

Yhteyshenkilönä diakoniatyöntekijä Riikka Gammelín, puh. 040-5628321.

Kirkkoherranvirasto:

Lapintie 3

95700 Pello

Puh: 040 839 9771

<https://www.pellonseurakunta.fi/>

sähköposti: pello@evl.fi

Kirkkoherra:

Riittaleena Tuomi

puh. 040 839 9772

sähköposti: riittaleena.tuomi@evl.fi

Diakonissa:

Riikka Gammelín

puh. 040 562 8321

sähköposti: riikka.gammelín@evl.fi

Lapsi- ja nuoriso-ohjaaja:

Aune Tuoma

puh. 040 839 9780

sähköposti: aune.tuoma@evl.fi

Pellon helluntaiseurakunta:

Pellon helluntaiseurakunta on kristillinen seurakunta, jonka tilaisuudet ja tapahtumat ovat kaikille avoimia. Seurakunnan rukoushuone sijaitsee Kauppatiellä Pellon keskustassa. Seurakunnan jäsenet kokoontuvat säännöllisesti kaksi kertaa viikossa, minkä lisäksi he järjestävät hengellisiä tilaisuuksia kodeissa.

Yhteystiedot:

Kauppatie 19,

95700 PELLO

sähköposti: pellonhelluntaisrk@gmail.com

Seurakunnan pastori:

Ilpo Talka

puh. 044 061 1214

sähköposti: ilpo.talka@gmail.com

Lapin ortodoksinen kappeliseurakunta:

Lapin ortodoksinen kappeliseurakunta toimii lähes koko Lapin alueella. Seurakunnan pääkirkko on Rovaniemellä, ja Inarin kunnassa on kolme kirkkoa ja yksi kappeli. Muualla Lapissa seurakunta toimii mm. luterilaisten seurakuntien tiloissa.

Yhteystiedot:

Ounasvaarantie 16,
96400 ROVANIEMI

sähköposti: lappi@ort.fi

Kirkkoherranvirasto avoinna: ke klo 11–14, muina aikoina sopimuksen mukaan.

Kirkkoherra:

Jaakko Vainio

puh. 0400 178 744

sähköposti: jaakko.vainio@ort.fi

Rovaniemen kanttori, diakoniatyö:

Kaisa Pahkala

puh. 040 809 2877

sähköposti: kaisa.pahkala@ort.fi

6.04 Lapin poliisilaitos

Lapin poliisilaitoksen suosituksena on, että Lapissa turvapaikanhakijat asioivat Kemin ja Rovaniemen poliisiasemilla. Rovaniemellä sijaitsee Lapin pääpoliisiasema. Turvapaikkahakemus eli kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tulee jättää poliisille tai Rajavartiolaitokselle maahan saavuttaessa tai mahdollisimman pian maahan saapumisen jälkeen. Poliisilaitoksella turvapaikanhakija rekisteröidään turvapaikkahakemuksen vastaanottamisen jälkeen. Poliisilaitokselta turvapaikanhakija ohjataan Maahanmuuttoviraston määrittelemään vastaanottokeskukseen. Tämän jälkeen turvapaikka-asian käsittely siirtyy Maahanmuuttoviraston tehtäväksi.

Lapin poliisilaitos:

Hallituskatu 1 A

96100 ROVANIEMI

Puhelinvaihte: 0295 460 321

ma-pe 8.00-16.16

Neuvonta ja ajanvaraus: 0295 419 800

Kemin poliisiasema:

Valtakatu 28,

94100 KEMI

Puhelinvaihte: 0295 460 321

Paikalliset lupapalvelut: 0295 416 839

ma-pe 9.00-16.00

Pellon poliisiasema:
Tullitie 1,
95700 PELLO
Puhelinvaihte: 0295 460 321

Paikalliset lupapalvelut: 0295 466 904

Pellossa sijaitseva poliisiasema löytyy tulliaseman tiloista, osoitteesta Tullitie 1. Lupapalvelujen sisäänkäynti on rakennuksen etupuolelta ja asetarkastusten rakennuksen takapuolelta. Pellon poliisi ottaa vastaan rikosilmoituksia ja löytötavaroita. Pellon poliisista voi hakea myös passia, henkilökorttia sekä muita lupia, kuten aselupia.

6.05 Järjestöt

Suomen punainen risti (SPR):

SPR:llä on oma osasto Pellossa. SPR on kansainvälisesti tunnettu auttamisjärjestö, joka tarjoaa sosiaalista, taloudellista ja toiminnallista tukea ja apua sitä tarvitseville. SPR:n Pellon osasto järjestää myös aktiivisesti erilaisia paikallisia tapahtumia ympäri vuoden; myös sen jäsen toimintaan on mahdollista ottaa osaa.

Yhteystiedot:

Asematie 5,
95700 PELLO
puh. 040 013 0606
sähköposti: lahja.aska@pello.fi

Pellon vapaapalokunta (VPK):

Pellon VPK eli vapaapalokunta hoitaa pelastus- ja palotehtäviä Lapin Pelastuslaitoksen alaisuudessa. Pello kuuluu Lapin läntiseen pelastusalueeseen yhdessä Enontekiön, Kittilän, Kolarin, Muonion ja Ylitornion kanssa.

Yhteystiedot:

Museotie 35,
95700 PELLO

Päivystävä palomestari 24/7:
puh. 040 152 8650

Päivystävä palotarkastaja:

puh. 040 775 6450

ma-to klo 9.00 – 11.00

sähköposti: palotarkastaja@lapinpelastuslaitos.fi

YLEINEN HÄTÄNUMERO: 112

Soita hätänumeroon, kun kohtaat hätätilanteen tai tarvitset kiireellisesti viranomaisapua paikalle ja/tai kun tiedät tai epäilet hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön olevan uhattuna tai vaarassa.

Mannerheimin lastensuojeluliiton (MLL) Pellon yhdistys:

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL) on kansalaisjärjestöjärjestö, joka pyrkii turvaamaan sekä edesauttamaan ennen kaikkea lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Se on kaikille avoin organisaatio. Pellon kunta kuuluu MLL:n Lapin piiriin; se järjestää alueella muun muassa erilaisia koulutuksia, tukihenkilö- ja oppilastoimintaa, lastenhoitopalveluita ja vuokraa lastentarvikkeita. Myös erilaista tukiperhetoimintaa, vertaisryhmätukea ja kylämummi- ja vaaritoimintaa sen kautta on mahdollista saada sekä ottaa myös osaa kyseisiin toimintoihin. Myös Pellon osaston palveluita voi hyödyntää ja niihin voi ottaa osaa liittymällä MLL:n jäseneksi tai vapaaehtoismijaksi.

Yhteystiedot:

Marja Huusko

puh. 040-7541453

sähköposti: mlpello@gmail.com

Pellon kunnan kyläyhdistykset:

Pellon kunta koostuu upeista ja ainutlaatuisista kylistä, ja niiden muodostamista yhteisöistä. Pellossa toimivat seuraavat kyläyhdistykset:

Jokivartisten Kyläseura ry (Naamijoki - Jarhoinen)

Napapiirin kyläyhdistys (Juoksenki)

Lankojärvi-Matinlompolon kyläyhdistys ry (Lankojärvi - Matinlompolo)

Turtolan Kyläyhdistys ry (Turtola)

Kyläyhdistykset järjestävät kyläläisille erilaisia yhteisöllisiä toimintoja ja tapahtumia; ne pitävät kylälienen paikallista aktiviteettiä yllä. Lisätietoa Pellon kylistä ja eri kyläyhdistyksistä sekä näiden toiminnasta löytyy Pellon kunnan internet-sivuilla:

<https://www.pello.fi/kunta-ja-hallinto/elinvoimaiset-kylat.html>.

Pellon Martat ry ja Turtolan Martat ry:

Martta-toiminnalla on pitkä ja perinteikäs historia Suomessa ja sen toimintaa Pellossa organisoivat Pellon ja Turtolan Martat. Marttojen kansalaisjärjestö antaa kotitalouteen liittyvää neuvontaa: päämääränä on nostaa kotitalouden arvostusta, kunnioittaa tähän liittyviä vanhojakin perinteitä ja edesauttaa perheiden hyvinvointia. Martat järjestävät erilaisia kotitalous- ja ruoanlaittokursseja, organisoivat pitopalvelua sekä kestitsevät erilaisia tilaisuuksia, esimerkiksi perinneruokailtamia.

Pellon Martat ry:

Paula Alaniemi, puheenjohtaja

sähköposti: paula.alaniemi@gmail.com

Turtolan Martat ry:

Pirkko Aska, puheenjohtaja

sähköposti: turtolan.martat@gmail.com

Pellon riistanhoitoyhdistys/metsästysseurat, Pellon kalakerho sekä Tornio-Muoniojokiseura ry:

Koska Pellon kunnassa on erinomaiset mahdollisuudet luontoharrastuksiin, metsästys- ja kalastusseuroilla on pitkä ja perinteikäs jalansija pellolaisessa järjestystoiminnassa. Pellon kunnan metsästysseurat ja näiden yhteystiedot löytyvät alla olevasta Pellon riistanhoitoyhdistyksen linkistä. Kalastusharrastuksen parissa Pellossa toimii muun muassa Pellon Kalakerho ry ja sekä Ruotsissa että Suomessa toimiva Tornio-Muoniojokiseura ry

Pellon riistanhoitoyhdistys:
Hanna-Mari Romakkaniemi, puheenjohtaja
puh. 040 533 2919
Internet: www.pellonrhy.fi

Pellon kalakerho:
Internet: www.lohi.fi

Tornio-Muoniojokiseura ry:
Kalervo Aska, puheenjohtaja
puh. 040 515 8889
sähköposti: kalervo.aska@gmail.com
Internet: www.jokiseura.fi

Pellon Pailakat ry:

Pellon pailakat on Pellon kunnassa toimiva partiotoiminnan yhteislippukunta. Partion tavoitteena on kasvattaa tasapainoisia, vastuuntuntoisia, aktiivisia sekä itsenäisesti ajattelevia paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäseniä. Toiminnan ytimessä on yhdessä tekeminen ja oppiminen.

Yhteystiedot:
Katja Lohiniva
puh. 040 760 6408
sähköposti: pellonpailakatry@gmail.com

Liikunta ja urheilu:

Pellossa voi harrastaa monenlaista liikuntaa. Urheiluseura Pellon Ponsin kautta voi osallistua yleisurheilu-, hiihto- ja suunnistusharrastukseen. Jääkiekkoseura Pellon kiekko-82 ry. tarjoaa kiinnostuneille mahdollisuuden jääkiekkoharrastukseen. Autoharrastustoiminta on Pellossa vahvaa. Yleisestikin Pellossa on erinomaiset mahdollisuudet liikkua ja harrastaa; sijaitsepa Pellossa myös frisbeegolf- rata (Jokivartisten kyläseura, Naamivaaran frisbeegolfrata).

Pellon Ponsi ry:
95700 PELLO
Internet: <http://www.pellonponsi.fi/>

Pellon Moottorikerho ry:
sähköposti: pellonmoottorikerhory@pp1.inet.fi

Pellon Latu ja polku ry:
puh. 050 582 7569
Facebook: https://www.facebook.com/pellonlatujapolku/?ref=page_internal

7. KOTOUTTAMISTYÖN SEURANTA

Kotouttamisohjelma päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa. Tämä ohjelma on laadittu vuosille 2022 - 2026.

Kotouttamiskoordinaattori vastaa ohjelman päivittämisestä ja käynnistää prosessin tarpeen vaatiessa. Etenkin vuosina 2022-2023 suunnitelmaa on vallitsevan maailmantilanteen vuoksi tarpeen tarkastella ja päivittää useammin, käytännön kokemusten ja palautteen pohjalta.

Kotouttamiskoordinaattori vie päivitetyn ohjelman kunnanhallituksen vahvistettavaksi.

8. VALTION KORVAUKSET KUNNILLE

Kunnat ovat oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumispalveluiden järjestämisestä kotoutumislain mukaisesti. Korvaukset on tarkoitettu ohjaukseen ja neuvontaan sekä muuhun kotoutumista tukevaan toimintaan.

Korvausten edellytyksenä on kotoutumislain mukaisesti tehty kunnan kotouttamisohjelma ja Elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskuksen (ELY-keskus) kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Korvaukset jakautuvat laskennallisiin korvauksiin ja toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin. Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus).

Korvattavia kustannuksia ovat

- laskennallinen korvaus pakolaisten ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä
- alkukartoituksen järjestäminen
- sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset
- kunnan maksama toimeentulotuki
- tulkkaus- ja käännöspalvelut
- ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
- paluumuuttoavustus
- entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Kustannuksia korvataan ulkomaalaislain mukaan

- kansainvälistä suojelua saavista (87-90 § ja 93 §),
- ihmiskaupan uhreista (52 a §),
- yksilöllisen inhimillisen syyn tai maasta poistamisen estämisen perusteella oleskeluluvan saaneista (51-52 §,) sekä
- edellä mainittujen henkilöiden perheenjäsenistä tai muista omaisista, jos henkilöillä on ollut perheside ennen näiden saapumista Suomeen.

Poikkeuksena korvausten henkilöpiiriin ovat valtionosuusjärjestelmän perusteella myönnettävät korvaukset sekä korvaus alkukartoituksesta, joka korvataan kaikista maahanmuuttaneista.

Korvausta maksetaan siitä alkaen, kun henkilölle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Oleskeluluvan myöntämisestä alkaen korvausta maksetaan henkilöistä,

- joilla ei ole oleskelulupaa, kun he tulevat maahan
- jotka eivät saa kotikuntalain mukaista kotikuntaa sen jälkeen, kun he ovat saaneet oleskeluluvan.

Valtion korvaukset kunnille maksetaan ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus) kautta. Kunnan on haettava korvauksia viimeistään kahden vuoden kuluttua siitä, kun se on toteuttanut korvauksiin oikeuttamat toimet. Kunta voi hakea korvauksia laissa ja ohjeessa määritellyistä kuluista kuluvalta vuodelta ja kahdelta edelliseltä kalenterivuodelta.

9. YHTEENVETO

Miten ohjelma kytkeytyy kunnan strategiseen suunnitteluun sekä seurantaan?

Kunnanjohtaja on nimennyt kotouttamiskoordinaattorin maahanmuuttovastaavaksi.

Kotouttamisohjelma vastaa kunnan visioita ja arvoja; myös kotouttamispolitiikan päämääränä on suvaitsevainen ja yhteisöllinen Pello, jossa on mukava ja hyvä asua. Nämä lähtökohdat pyritään myös kotouttamistoimenpiteiden kautta varmistamaan.

Kotouttamisohjelman tarkistus vähintään kerran valtuustokaudessa; vuoden 2023 aikana päivitystyötä tehdään oletettavasti aktiivisemmin.

Näkyvyys kunnan kotisivuilla ja kuntatyöntekijöiden Intrassa. Kytkeyty tiiviisti osaksi kunnan toimintaa, kotouttamiseen liittyvä tieto näkyvää ja helposti saatavissa.

Kuinka kunnan yleiset palvelut toteutetaan maahanmuuttajille soveltuvina sekä suunnitelman erityisesti kotoutumista edistävästä ja tukevasta toimenpiteistä?

Maahanmuuttajilla on käytettävissä normaalit kuntalaisten palvelut.

Tulkkauspalvelut ovat käytettävissä ja tarpeen tullen järjestettävissä.

Kunnan henkilökunnalle järjestetään henkilöstökoulutusta oikeisiin maahanmuuttopalveluihin ohjaamisessa sekä näiden kohdentamisessa.

Kotouttamiseen liittyvät lakisäädökset ja esimerkiksi Opetushallituksen asetukset ohjaavat kotoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Kotouttamiskoordinaattorin tuki osana kotoutumisen edistämistä; uusien yhteistyömallien ja toimivien käytäntöjen etsintä, keskusteluyhteyden ylläpito kotouttamisasioihin liittyvien tahojen kanssa.

Järjestöjen kanssa tehtävän yhteistyön rakentaminen.

Kuka viranomainen vastaa kotouttamisen sekä eri toimenpiteiden yhteensovittamisesta kunnassa?

Kotouttamisen ja eri toimenpiteiden yhteensovittamisesta vastaa kotouttamiskoordinaattori Katja Huttunen.

Keskeiset yhteistyötahot ovat Lapin ELY-keskus, Lapin TE-palvelut ja kunnan perusturva/sosiaalitoimisto (1.1.2024 alkaen hyvinvointialue). Tulevaisuudessa entistä enemmän myös järjestöt ja ns. kolmas sektori.

Millainen on suunnitelma lasten ja nuorten kotouttamista sekä sosiaalista vahvistamista?

Lasten ja nuorten palveluita asioita käsitellään kunnan moniammatillisessa yhteistyötyöryhmässä, joka mahdollistaa yhteistyö- ja keskustelukanavan eri viranomaisten ja toimijoiden kesken.

Kunnan lasten ja nuorten palveluista vastaavat toimijat varautuvat omassa toiminnassaan tarjoamaan palveluitaan myös maahanmuuttajille. Toiminnassa nähdään tärkeäksi panostaminen koko perheen tukipalveluihin ja suomen kielen vahvistumisen tukemiseen.

Liikunta- ja nuorisotoimen tapahtumat, kulttuuritoimen tapahtumat, monipuolinen kerhotoiminta, perusturva ja kirjastotoimen tapahtumat, ”teemaviikot”. Kunnan koulun ja vapaa-aikatoimen kerhoihin varataan tilaa maahanmuuttajalapsille.

Millainen on suunnitelma työvoiman ulkopuolella olevien ryhmien kotoutumisen ja sosiaalisen vahvistamisen edistämisestä?

Normaalit, lakisääteiset kuntalaisten palvelut, kunnan työllistämisasiat.

Järjestöyhteistyö ja eri kunnan toimijoiden välinen yhteistyö em. asian edistämiseksi (mm. yhteiset koulutukset ja tilaisuudet).

Yhteistyö Lapin TE-palveluiden kanssa.

Pellon kunnassa kotouttamiskoordinaattori koordinoi toimintaa ja kotouttamissuunnitelman mahdollisimman aktiivinen tiedottaminen.

Millainen on monivuotinen suunnitelma 2§:n ja 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä?

Pellon kunnanhallitus on päätöksessään § 62 22.3.22 todennut, että Pellon kunta kantaa omalta osaltaan vastuunsa vallitsevasta maailman tilanteesta ja ottaa vastaan hädässä olevia pakolaisia.

Kunta takaa kaikille maahanmuuttajille normaalit, laakisääteiset kuntalaispalvelut ja tekee tiivistä viranomaisyhteistyötä em. henkilöiden kotouttamispalveluiden edistämiseksi.

Suunnitelmia ja ohjelmia päivitetään ja tarkennetaan – tarpeen mukaan (mm. käytännön ja ennakko-
pausten perusteella)

Millainen on suunnitelma hyvien etnisten suhteiden ja kulttuurien välisen vuoropuhelun edistämisestä?

Kotouttamiskoordinaattori linkittää ja etsii aktiivisesti mahdollisuuksia vuoropuhelun vahvistamiseksi, kuuntelee kuntalaisten ja kunnallisten toimijoiden tarpeita sekä intressejä.

Järjestetään koulutus- ja keskustelutilaisuuksia henkilökunnalle ja kuntalaisille.

Hyödynnetään alueellinen asiantuntijuus ja palvelutarjonta (esim. paikalliset ja alueelliset projektit sekä hankkeet) mm. koulutuksien ja tapahtumien organisoimisessa.

Tehdään kotouttamistoimenpiteissä aktiivista yhteistyötä kolmannen sektorin, järjestöjen ja seurakunnan kanssa.

Millainen on suunnitelma kunnan kotouttamisohjelman seurannasta ja ajan tasalla pitämisestä?

Kotouttamisohjelma käsitellään vähintään kerran valtuustokaudessa.

Tarpeen mukaan tarkistus tapahtuu useammin. Etenkin vuosina 2022-2023 suunnitelmaa on tavoitteellista tarkistella ja päivittää useammin, käytännön kokemusten ja palautteen kautta.

Kotouttamiskoordinaattori hallinnoi ja tekee muutoksia, päivityksiä yms. kotouttamissuunnitelmaan sekä vie ne kunnanhallitukselle esitettäväksi.